

FRIEDRICH NIETZSCHE

Nietzsche va tenir una vida relativament curt. Va viure des del 1844 fins a 1900. Des de ben jove era molt malaltís, tenia molts problemes de salut. Però va ser un estudiant molt apassionat per la música. Fins i tot va compondre peces de piano. Però ell finalment va estudiar filologia grega (l'latí, grec). Amb 24 anys el van proposar per ser catedràtic en una Universitat alemana. Però durant els últims 10 anys de la seva vida no es va poder valdre per si mateix i per tant direm que la seva obra es redueix a uns 40 anys.

Arrel d'això té un estil molt particular. Quan tenia un punt de serenor, sovint utilitza textos/pensaments/frases curtes on hi ha un pensament (= aforismes). Abandona els manuals i realitza assaigs i fàvoles. Ell anomenava la seva filosofia, la filosofia del martell i per tant deia: filosofar a amartellades. *"Cada idea, cada pensament havia d'esdevenir un atac contra la cultura que estava establerta en aquell moment"*. Per tant, la seva obra és destructora.

Per Nietzsche, els dos grans culpables de que la vida hagi perdut tots els aspectes positius, els culpables que haguem exiliat la vida de les nostres vida són Sòcrates (creació, però no escriu), Plató (sistematitza i escriu teoria) i el cristianisme (expansió). I com a conseqüència, l'alemany ens diu que cal canviar els valors que aquesta gent va construir durant milers d'anys i invertir l'escala de valors. Ell atempta a la vida que s'ha trobat.

La seva primera obra es diu **l'Origen de la tragèdia** (1872). Nietzsche considera que la tragèdia com a expressió artística és la síntesi perfecta entre els dos esperits essencials (allò Apol·lini i allò Dionisiac).

Ell diu que cal un cert equilibri intern, un cert ordre perquè allò que passa en el contingut de la tragèdia -com a gènere literari- , ens exposa a emocions humans (sentiments, emocions).

Una altra obra: **Així parlà Zaratustra** (1883) és una fàvola en forma de sàtira en contra del nou testament. Zaratustra és un personatge sovint anomenat anti-crist, un jove que es passa tota la seva vida sol a la muntanya fins que un dia, quan ja havia esdevingut savi, torna a la seva ciutat i explica de què va la vida. Una frase seva va ser "He vingut a pescar, però resulta que ja no hi ha peixos".

Sobre veritat i mentida en sentit extramoral. Obra on critica la ciència i el llenguatge.

La genealogia de la moral. Crítica a la religió i a la moral associada a la religió.

El procediment que segueix Nietzsche a l'hora de fer filosofia és un procés genealògic. És a dir, trobar l'origen de les idees. I no tant les idees, sinó l'origen dels valors.

Nietzsche parla de dos valors, de dues manifestacions que la cultura grega també exposa molt bé.

- Allò Apol·lini → Apol·lo era el Déu del Sol, de la Bellesa, de l'equilibri, de la mesura, de la llum. Però per davant de tot, és el deu de la Raó. Instrument: lira
- Allò Dionisiac → Dionís era el Déu de la lletjor, de la desmesura, del desequilibri, de la foscor. Però per davant de tot, és el deu de la Vida. Instrument: flauta.

RELACIONS AMB LA RESTA DEL TEMARI.

Per Plató, la realitat són les idees del món intel·ligible.

FRIEDRICH NIETZSCHE

L'origen de la tragèdia.

En aquesta primera obra ell analitza la cultura grega, entesa com el paradigma de tot allò que és humà. Allà troba tot un conjunt de formes i d'imatges que ens expliquen com són nosaltres.

Nietzsche defensa dues tendències, dos valors, dues expressions... contràries. Allò Apol·lini i allò dionisiac. Allò apol·lini està vinculat a l'equilibri, a l'harmonia, a la mesura... en definitiva, a la raó. Per altra banda, allò dionisiac fa referència a la irracionalitat, als sentits... a tot allò que és vida. Són dos valors que al llarg de tota la història del pensament. Per exemple, observant una obra d'art podem dir si té una tendència cap allò apol·lini o cap allò dionisiac. En tot es manifesta una de les dues tendències.

En la tragèdia intervenen els dos valors equilibradament. És la combinació perfecte. Aquesta dualitat d'alguna manera s'assembla a diferents conceptes que hem vist al llarg de l'història.

MÓN INTEL·LIGIBLE / Allò Apol·lini

MÓN SENSIBLE / Allò Dionisiac

Sòcrates vinculada el coneixement amb la bondat: *Si sàpigues que això no està bé no ho faria.* Sòcrates és el primer que situa la vida de més enllà de la vida.

Quan Sòcrates decideix morir demostra que posa per davant la seva vida de les idees, abans que la seva vida terrenal. Per tant, Nietzsche troba horrible que hagi posat per davant allò Apol·lini.

Plató va ser qui va crear la metafísica, la idea que l'autèntic món està en una altra dimensió. Per tant, Nietzsche també el criticarà al llarg de la seva obra

Per Nietzsche, allò bo serà allò que puguem entendre i allò que pertanyi al món sensible estarà bé.

Quan el cristianisme es va estendre per Europa va encaixar molt bé? amb Nietzsche ja que la vida genuïna no es la que estem vivint. Per tant, ens trobem davant d'una perspectiva lineal. La moral cristiana

Nietzsche ataca molt al cristianisme ja que en aquell moment era la religió dels més pobres, de la classe més baixa. Ell considerava que aquest grup de "renegats" no tenia el coratge i l'instint i la voluntat de fer-se amb la vida, van fer que aquells valors que els associaven (humilitat, el penediment, sacrifici, justícia, esforç, el consol) els van associar positivament. Però Nietzsche no ho veu així. Per exemple, segons ell, sent comprensiu i ajudant massa a algú no fas el bé ja que prives a l'altra persona de que creixi i es faci forta.

L'autèntic difusor de les idees platòniques va ser el cristianisme.

Geneologia de la moral.

La moral és allò ens proporciona els nostres valors.

En aquesta obra, el filòsof vol trobar els orígens de la nostra moral, entesa aquesta com un hàbit. Nietzsche defensa la vida i ataca totes aquelles conductes morals que ataquen la vida (ex: Plató)

Determina dos tipus de moral. En primer lloc, la moral dels senyors, i en segon lloc la moral dels esclaus.

FRIEDRICH NIETZSCHE

La moral dels senyors és auto-imposada, és lliure i autònoma. Es basa en l'instint i proposa viure el present amb intensitat. També s'associa amb el poder. Per Nietzsche, l'essència de la vida és voluntat de poder.

Pel que fa a la voluntat de la moral dels esclaus, direm que és passiva perquè l'única cosa que fa és guiar les decisions a partir de l'obediència ("Jo no decideixo res, jo faig el que em manen", aquesta moral té por de la llibertat. Com són moralment febles tenen por a la llibertat. També diem que esta basada en la raó perquè crea uns ideals als quals han d'aspirar ("L'autèntica vida ens està esperant més enllà").

El cristianisme és la moral esclava per excel·lència ja que generalitza la moral feble

El cristianisme segons ell és el platonisme del poble.

Nietzsche considera que els primers cristians estaven ressentits i sentien enveja perquè era una classe molt petita. Els seus nous valors van canviar i van estar relacionats amb la seva situació, al seu ser. "Fer de la debilitat i la dependència, quelcom positiu".

Voluntat de poder.

La voluntat de poder és el nou criteri que fa possible el coneixement i la valoració de les coses.

La crítica de la moralitat.

La moral és una eina al servei de la voluntat de ser. Els valors no valen per si mateixos, sinó que el seu valor prové de la seva capacitat de servir a la vida. És a dir, un valor serà bo o dolent. Segons Nietzsche, ajudar als demés, la comprensió, l'humilitat no serveix per res.

Etern retorn.

Aquest concepte és el seu pensament més profund. Ell deia que havien de posar la vida per davant de tot. Fa referència a la voluntat de tornar a les sensacions intenses.

Teoria "cosmològica" que serveix per entendre que significa l'acció afirmativa del super home, del creador.

La vida autèntica, l'essència de la vida és voluntat de poder. Aquesta és una afirmació constant de la pròpia individualitat, del viure per un mateix.

Vida → Voluntat de poder = creació de significats → sentit a les nostres vides.

Però viure amb aquesta intensitat, el que fa és sortir del temps. Quan un està creant (vivint l'instint de forma intensa) perd la noció del temps. Només som conscients del temps quan estem reflexionant sobre el temps. I quan ho fem no estem vivint amb intensitat.

FRIEDRICH NIETZSCHE

Els tres estadis de l'esperit.

- ❖ **Camell** (la moral dels esclaus): Esperit de pesantor, de culpa, de reprimir els instints perquè és dolent tot allò que tingui a veure amb els excessos i els plaers sensitius. L'animal aquest, el camell, actua com un serf de, com un dependent de. I per tant, quan fem alguna cosa malament tenim, ens sentim **culpables** i per tant, tenim remordiments. ESPERIT DE PESANTOR
- ❖ **Lleó**: Apareix quan un se n'adona que tots aquests valors en els quals descansa la societat, són falsos i poden ser manipulats a consciència. És el moment en què qüestionem la moral que ens ha estat imposada. Moment de revolta. Aixequem el cap i els plantejem una alternativa perquè cal lluitar contra totes les imposicions que no ens permeten ser el que som: volem ser lliures dels valors associats al cristianisme. I per tant, hem de **fugir** i trencar amb tots aquests lligams. *ESPERIT DE REVOLTA
- ❖ **Nen** (la moral del super-home): Darrere d'aquesta figura hi ha puresa i res contaminat. Creu que individualment hem de crear la nostra pròpia escala de valors. Nietzsche considera que és més importants el "per a què", és a dir, què fem a canvi, què proposem a canvi mitjançant la revolta. Però això només s'aconsegueix quan ens alliberem de tots els condicionants. Per Nietzsche, viure no ha de ser un pecat. ESPERIT DE CREACIÓ

Nietzsche parla del Nihilisme: Allò que donava sentit als nostres actes ja no hi és. Hem perdut el fonament que ens ajudava a decidir que estava bé i que no perquè "Déu ha mort". I doncs, si ja no creiem en ell, perquè hem de seguir els seus valor. Per tant, el Nihilisme negatiu és aquella observació amb manca de rumb (nihil = res). La societat Occidental descansa en una falsetat, en el nihilisme negatiu ja que els valors que proposa ens porta a l'autodestrucció (canons de bellesa, consumisme, etc).

Nietzsche però, no és un filòsof nihilisme negatiu. Com a molt l'anomenariem nihilisme positiu, perquè a patir de troar-se "sense rumb" proposa l'esperit de creació, l'esperit del nen. Per tant relaciona el super-home amb la voluntat de crear el nostre propi sentit vital.

Nietzsche ens diu que hi ha altres formes de coneixement igual d'important que

Hi ha tantes veritats com perspectives. Nietzsche per tant, és un perspectivista (no relativista) ja que segons ell no hi ha veritats absolutes, però si perspectives.

En un dels seus textos, ell ataca a la ciència i al llenguatge per les veritats que volen transmetre. Segons ell, les paraules són metàfores de les coses: recordem que està en contra de la raó.

Repàs abans de l'examen sobre Nietzsche

L'últim home és aquell que es que és totalment decadent: es troba més contaminat per aquesta moral que ha estat dispersada de forma aleatòria. És aquell que reconeix l'origen d'aquest error i vol canviar-ho.

(pas previ al super home)

La mort de Déu no significa només vèncer la fe (això ja es va fer amb Descartes), però tot aquest procés per vèncer la fe com a fonament últim de la realitat. Ell interpreta aquest procés com el procés de canviar Déu per la ciència, la tecnologia, fe en quelcom positiu. No hem substituït la idea de Déu per quelcom que és millor que Déu, però que no ens permet ser lliures igualment. Per ell la raó és freda i dominadora.

El Nihilisme és la manca d'orientació i té dos moments. El moment negatiu i el moment positiu. En origen, ell arriba a afirmar que el Nihilisme es troba fins i tot quan havia Sòcrates (quan s'estableix la diferència entre allò que és real i allò que no ho és tant = dualitat de mons, això ja és un plantejament nihilista.

Vida genuïna/autèntica = vida creadora. Per ell, creació i vida és el mateix. Nietzsche està a favor de que ens creem la nostra pròpia vida.

La mort de Déu i Nihilisme són dos conceptes que van junts

La moral feble proposa els seus valors, els presenta com a únics i els justifica en la voluntat d'un Déu bondadós.

La vida feble necessita referències fermes, però Nietzsche afirma que ja no és possible mantenir la confiança en Déu, ni en cap dels seus substituïts.

La submissió de la vida a la raó, la reverència vers el coneixement científic, l'Estat com a legitimador absolut, la pertinença a un poble... són estratègies al servei d'una forma de vida que les necessita.

Nietzsche és sovint qualificat de nihilista, de negador de valors, però no és cert. Ell considera que els valors són l'eina fonamental d'afirmació de la vida. Allò que nega és que aquests valors siguin únics, que tinguin un caràcter objectiu i universal.

Quan parla sobre el Nihilisme, no només l'explica, sinó que també apunta cap a alguna manera per solucionar-lo.

És clar que per aquell que consideri que només hi ha únics valors vàlid, el perspectivisme de Nietzsche, la seva visió realista, és equivalent al nihilisme.

La mort de Déu, la pèrdua d'uns criteris morals únics i preestables, és precisament la condició d'existència del superhome (viu eternament perquè viu fora del temps).

Hem d'entendre el Nihilisme (negatiu) com el no res, perquè quan no tenim brújula.

Sobre la llibertat diu que l'únic lliure és aquell que és capaç de separar-se de totes aquestes influències externes. També està en contra de l'utilitarisme. Diu que és la moral burgesa "El millor per tothom", en canvi ell està a favor de que cadascú busqui el millor per ell mateix, ja que cada persona és diferent.

Referències per a N: Heràclit (comparteixen l'idea del canvi constant).